

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 343/2012-27

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 13. septembra 2012 predbežne prerokoval sťažnosť RNDr. J. B., K., t. č. R., Č., zastúpeného advokátom JUDr. D. S., K., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Cbi 6/09 a jeho rozsudkom z 24. novembra 2010 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Obo 13/2011 a jeho rozsudkom z 28. septembra 2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť RNDr. J. B. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 8. februára 2012 doručená sťažnosť RNDr. J. B., K., t. č. R., Č. (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci

namietaneho porušenia základneho práva na súdnu ochranu zaručeneho v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základneho práva vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom zaručeneho v čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie zaručeneho v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Cbi 6/09 a jeho rozsudkom z 24. novembra 2010 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Obo 13/2011 a jeho rozsudkom z 28. septembra 2011.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Cbi 6/09 sa žalobou doručenou krajskému súdu 15. mája 2009 (z rozsudku krajského súdu vyplýva, že žaloba bola podaná 22. mája 2009, pozn.) a jej následnými zmenami sťažovateľ domáhal proti správcovi konkurznej podstaty úpadcu – A. L. (ďalej len „úpadca“ alebo „žalovaný“; konkurz na majetok úpadcu bol vyhlásený uznesením krajského súdu sp. zn. 6 K 30/99 z 31. marca 1999, pozn.) určenia pravosti, výšky a poradia svojej pohľadávky proti podstate v sume 88 258,20 € z titulu mzdových nárokov z neplatného preradenia na inú prácu u úpadcu a následného neplatného ukončenia jeho členstva u úpadcu, ktorých neplatnosť bola konštatovaná právoplatnými súdnymi rozhodnutiami [neplatnosť preradenia na inú prácu rozsudkom Okresného súdu Dunajská Streda (ďalej len „okresný súd“) č. k. 5 C 177/90-43 z 19. februára 1991 v spojení s rozsudkom krajského súdu sp. zn. 13 Co 199/91 z 19. júna 1991 a neplatnosť vylúčenia z členstva v družstve (u úpadcu) rozsudkom okresného súdu č. k. 5 C 177/90-110 zo 6. augusta 1992 v spojení s rozsudkom krajského súdu sp. zn. 7 Co 368/92 z 25. marca 1993, pozn.]. Sťažovateľ si uvedené mzdové nároky v predmetnom konaní uplatňoval za obdobie troch mesiacov pred vyhlásením konkurzu a počas priebehu konkurzného konania (od 1. januára 1999 do 31. marca 2009, pozn.) v súlade s ustanovením § 31 ods. 3 zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní, za účinnosti ktorého bol na majetok úpadcu vyhlásený konkurz (ďalej len „ZKV“).

Krajský súd rozsudkom sp. zn. 8 Cbi 6/09 z 24. novembra 2010 žalobu sťažovateľa v celom rozsahu zamietol, pričom svoje rozhodnutie odôvodnil okrem iného najmä tým, že sťažovateľ napriek výzvam krajského súdu z 21. apríla 2010 a z 24. novembra 2010 ním

uplatňovaný nárok, pokiaľ ide o jeho výšku nevyšpecifikoval, v dôsledku čoho neunesol dôkazné bremeno. Okrem toho krajský súd vzhľadom na námietku premlčania vznesenú žalovaným poukázal na skutočnosť, že sťažovateľom uplatnený nárok by bol oprávnený len za obdobie od 17. marca 2006 do 17. marca 2009, resp. v prevyšujúcom rozsahu by bol už aj tak premlčaný. Navyše, krajský súd na podporu správnosti svojho rozhodnutia tiež uviedol, že po zrušení pôvodného pracovného miesta sťažovateľa mu úpadca ponúkol iné miesto, t. j. miesto farmára v živočíšnej výrobe, na ktoré sťažovateľ nenastúpil, a keďže sťažovateľ bol v období od 15. februára 1991 do 30. novembra 2001 zamestnaný u iných zamestnávateľov, ustálil, že sťažovateľ už ani nemal záujem nastúpiť do práce u úpadcu.

Sťažovateľ v ním podanom odvolaní proti označenému rozsudku krajského súdu vyjadril v prvom rade svoj nesúhlas so záverom, že by neunesol dôkazné bremeno na preukázanie dôvodnosti a výšky ním uplatneného nároku, pričom poukázal na skutočnosť, že žalobou uplatňoval pohľadávku v konkrétnej sume (88 258,20 €), na preukázanie ktorej krajskému súdu zaslal 20. mája 2010 listinné dôkazy, a súčasne špecifikoval aj pravdepodobný denný zárobok za jednotlivé obdobia, ako aj výšku priemerného zárobku. Okrem toho sťažovateľ zdôraznil, že vzhľadom na skutočnosť, že u úpadcu nepoberal mzdu už od septembra 1990, boli všetky podklady týkajúce sa mzdy v dispozícii žalovaného, takže preto mal krajský súd podľa sťažovateľa vyzvať na ich predloženie práve žalovaného. Navyše, podľa názoru sťažovateľa bolo v danej veci namieste, aby krajský súd ustanovil na ustálenie výšky uplatňovaného mzdového nároku znalca. Okrem toho sťažovateľ namietal, že keďže ním uplatňovaný nárok podlieha subjektívnej desaťročnej premlčacej dobe, nemohol byť premlčaný. Napokon sťažovateľ vytýkal krajskému súdu, že odôvodnenie napadnutého rozsudku nie je dostatočne presvedčivé, krajský súd pri hodnotení dôkazov nepostupoval dôsledne v zmysle ustanovenia § 132 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) a neuviedol konkrétne ustanovenie, na základe ktorého žalobu zamietol, pričom krajský súd vec aj nesprávne právne posúdil.

O odvolaní sťažovateľa rozhodol najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 4 Obo 13/2011 z 28. septembra 2011, ktorým napadnutý rozsudok krajského súdu ako vecne správny

potvrdil (rozsudok krajského súdu v spojení s rozsudkom najvyššieho súdu nadobudol právoplatnosť 7. decembra 2011).

Sťažovateľ tvrdí porušenie ním označených základných práv a práv tak rozhodnutím krajského súdu, ako aj najvyššieho súdu, a to jednak z dôvodu procesných, ako aj hmotnoprávných pochybení v prvom rade krajského súdu, ktoré podľa sťažovateľa neodstránil, resp. ich nenapravil ani najvyšší súd. Pokiaľ ide o procesné pochybenia, sťažovateľ vyčíta súdom, že nevykonali ním navrhované dôkazy (napr. znalecké dokazovanie na určenie sumy náhrady mzdy alebo nevyžiadanie potrebných podkladov od žalovaného a pod.), pričom ich nevykonanie ani neodôvodnili, okrem toho sťažovateľ namieta, že najvyšší súd na prerokovanie jeho odvolania nenariadil pojednávanie, a pokiaľ ide o hmotnoprávne pochybenia, sťažovateľ namieta nesprávne právne posúdenie veci.

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ v sťažnosti okrem iného tiež uviedol:

«... Na základe uznesenia krajského súdu zo dňa 21. 04. 2010 podaním zo dňa 31. 05. 2010 som zaslal súdu v uznesení požadované listinné dôkazy a špecifikoval som môj pracovný nárok, čo sa týka výpočtu výšky náhrady mzdy (aký bol priemerný denný zárobok). V špecifikácii môjho nároku som používal namiesto priemerného zárobku pravdepodobný zárobok, nakoľko úpadca v jednotlivých rozhodujúcich obdobiach mi nezúčtoval mzdu na výplatu. Uviedol som v štvrtročnom členení, že ako zamestnanec A. L. aký pravdepodobný denný zárobok by som zrejme dosiahol u úpadcu v jednotlivých predchádzajúcich rozhodujúcich obdobiach. Pri stanovení výšky náhrady mzdy som vychádzal z údajov Štatistického úradu SR... Pri špecifikácii môjho pravdepodobného zárobku... som nemohol vychádzať bez mojej viny, nakoľko k vypočítavaniu výšky náhrady mzdy u úpadcu nie sú podklady...

Súd prvého stupňa listom zo dňa 09. 09. 2010 vyzval odporcu, aby preukázal, že po dátume 24. 09. 1992... ma vyzýval na nástup do zamestnania. Odporca zároveň mal preukázať, že po dátume 24. 09. 1992 bolo pre mňa voľné pracovné miesto a mal možnosť ma prijať do zamestnania.

K prvej otázke odporca na 3. strane jeho vyjadrenia zo dňa 21. 09. 2010 okrem iného uviedol, že: „Do vyhlásenia konkurzu bolo voľných viacero pracovných pozícií

pre odborných pracovníkov napr. v oblasti likvidácie organických a anorganických látok a tiež vedúce miesto farmára, ktoré mu bolo ponúknuté hneď po zrušení jeho pôvodného miesta a ktoré bolo voľné až do vyhlásenia konkurzu i po vyhlásení konkurzu.“

... správca konkurznej podstaty vo svojom vyjadrení nepreukázal, že po dátume 24. 09. 1992... ma vyzýval na nástup do zamestnania...

Z rozsudku najvyššieho súdu, ani z rozsudku krajského súdu nie je zrejmé ako sa vysporiadali s hore uvedeným listinným dôkazom... Z odôvodnenia rozsudkov teda nie je zrejmé, čo je dôvodom zamietnutia mojej žaloby...

Napadnutým rozsudkom Najvyššieho súdu SR sa tento nevysporiadal s mojimi právne relevantnými argumentmi, námietkami dostatočne a presvedčivo. Pri tom bol povinný postupovať podľa § 157 ods. 2 O. s. p...

... Pritom súd prvého stupňa vo svojom rozsudku sa odvolával na právne predpisy, ktoré nebolo možné aplikovať na môj prípad, (nariadenie vlády č. 54/1975 Zb., vyhláška č. 112/1975 Zb.). Ak som špecifikoval vo svojich podaniach výšku náhrady mzdy, tým som uniesol dôkazné bremeno, čím som toto dôkazné bremeno presunul na žalovaného, ktorý bol povinný uviesť na svoju obranu tvrdenia spochybňujúce túto výšku a nie iba spôsobom, keď žiadal zamietnuť žalobu a pritom sa k výške žalovanej sumy nevyjadril. ... V napadnutom rozsudku odvolací súd neodpovedal na zásadné otázky ohľadom dôkazného bremena. ...

V mojom odvolaní... som náležite argumentoval proti aplikácii § 39 ZP, nakoľko zo spisu je zrejmé, že v mojom prípade sa nejedná o prevedenie na inú prácu z dôvodu organizačných zmien. ... v skutočnosti som dňa 20. 08. 1990 bol zamestnávateľom neplatne preradený na inú prácu tak, že to nevyžadovali organizačné zmeny... V odvolaní som náležite argumentoval proti skutkovému zisteniu súdu prvého stupňa o ponúknutí voľného miesta úpadcom...

V odvolaní som... namietal aj sporný výklad listu úpadcu zo dňa 27. 09. 1991. ... Namietam, že z rozsudku najvyššieho súdu, ani z rozsudku krajského súdu nie je zrejmé ako sa vysporiadali s týmto listinným dôkazom...

Namietam, že súdy sa nevysporiadali s mojím ďalším listom zo dňa 29. 10. 1995, ktorým ... som urobil ďalší dotaz na obsadenie pôvodného miesta výkonu práce. Súdy sa nevysporiadali s ďalším listinným dôkazom (odpoveď zo dňa 30. 11. 1995)...

V odvolaní som namietal záver súdu prvého stupňa o premlčaní častí mojich pracovných nárokov na náhradu mzdy. S opodstatnenosťou mojich námietok odvolací súd sa náležité opäť nevysporiadal. Pripomínam, že o vznesenej námietke premlčania som sa dozvedel až z rozsudku súdu prvého stupňa.

Ďalej tvrdím, že odvolací súd bez pojednávania nemohol meritórne rozhodnúť v danej veci... Namietam, že odvolací súd nevykonal navrhnutý dôkaz pre výpočet pravdepodobného zárobku, jeho nevykonanie neodôvodnil a rozhodol o mojom odvolaní bez nariadenia pojednávania bez toho, aby doplnil dokazovanie.

... Odvolací súd o mojom odvolaní rozhodol v zmysle § 214 ods. 2 O. s. p. z čoho vyplýva, že so skutkovými závermi súdu prvého stupňa sa plne stotožnil a to bez toho, aby sa zaoberal s mojimi relevantnými argumentmi, s ktorými som v mojom odvolaní dostatočne poukázal na to, že uvedené právne predpisy (nariadenie vlády č. 54/1975 Zb., vyhláška č. 112/1975 Zb.) na môj prípad nie je možné aplikovať...»

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„Základné právo RNDr. J. B... domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nestrannom súde podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo, aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo prejednaná nestranným súdom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Bratislave vo veci vedenej pod sp. zn. 8 Cbi 6/2009 porušené bolo.

Základné právo RNDr. J. B... domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nestrannom súde podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo prejednaná nestranným súdom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci vedenej pod sp. zn. 4 Obo/13/2011 porušené bolo.

Ústavný súd Slovenskej republiky zruší rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 4 Obo/13/2011-268 zo dňa 28. 09. 2011 a vráti vec na ďalšie konanie a rozhodnutie.

Ústavný súd Slovenskej republiky zruší rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave č. k. 8 Cbi 6/2009-208 zo dňa 24. 11. 2010 a vráti vec na ďalšie konanie a rozhodnutie.

... Najvyšší súd Slovenskej republiky a Krajský súd v Bratislave sú povinný uhradiť RNDr. J. B. trovy konania k jeho rukám v lehote do 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom konania ústavného súdu bolo preskúmanie, či rozhodnutím krajského súdu sp. zn. 8 Cbi 6/09 z 24. novembra 2010, ako aj rozhodnutím najvyššieho súdu sp. zn. 4 Obo 13/2011 z 28. septembra 2011 boli porušené sťažovateľom označené základné práva a práva, k porušeniu ktorých malo dôjsť jednak dôsledkom nesprávnych, resp. nedostatočných skutkových zistení označených súdov a jednak dôsledkom nesprávnej právnej kvalifikácie prerokúvanej veci sťažovateľa.

1. K namietanému rozhodnutiu krajského súdu

Ústavný súd v súvislosti s napádaným rozhodnutím krajského súdu v prvom rade poukazuje na princíp subsidiarity „ak... nerozhoduje iný súd“, ktorý vyplýva z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, podľa ktorého môže ústavný súd poskytnúť ochranu konkrétnemu právu alebo slobode, porušenie ktorých je namietané, iba vtedy, ak sa ich ochrany fyzická osoba alebo právnická osoba nemôže domôcť v žiadnom inom konaní pred súdnymi orgánmi Slovenskej republiky.

Inými slovami, pokiaľ je o ochrane sťažovateľom označeného základného práva alebo slobody oprávnený konať alebo rozhodovať iný všeobecný súd, ústavný súd jeho sťažnosť už po predbežnom prerokovaní odmietne pre nedostatok svojej právomoci.

Podľa ústavného súdu sťažovateľ mal možnosť domáhať sa preskúmania napádaného rozsudku krajského súdu sp. zn. 8 Cbi 6/09 z 24. novembra 2010, a to podaním riadneho opravného prostriedku (odvolania), ktoré napokon, tak ako to vyplýva aj zo samotnej sťažnosti, sťažovateľ aj účinne využil. Na základe sťažovateľom podaného odvolania sa najvyšší súd ako súd odvolací v odvolacom konaní vedenom pod sp. zn. 4 Obo 13/2011 musel v podstate vysporiadať s identickými námietkami proti rozhodnutiu krajského súdu, aké sťažovateľ proti tomuto rozhodnutiu uvádza aj v konaní pred ústavným súdom, preto ústavný súd sťažnosť sťažovateľa v tejto časti už po jej predbežnom prerokovaní odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

2. K namietanému rozhodnutiu najvyššieho súdu

V súvislosti s rozhodnutím najvyššieho súdu sp. zn. 4 Obo 13/2011 z 28. septembra 2011 sťažovateľ namieta porušenie základného práva a práva na spravodlivé súdne konanie jednak z dôvodov, že najvyšší súd nenapravil pochybenia krajského súdu, pokiaľ ide u skutkové zistenia týkajúce sa postupu úpadcu (žalovaného) pri ponúkaní sťažovateľovi nového pracovného miesta po právoplatnom rozhodnutí o neplatnosti skončenia jeho členstva, a teda aj pracovného pomeru u úpadcu, a jednak z dôvodov, že najvyšší súd prisvedčil krajskému súdu aj v závere, že sťažovateľ neunesol dôkazné bremeno, pokiaľ ide o špecifikáciu výšky ním uplatňovanej náhrady mzdy, ako aj v závere o premlčaní ním uplatnených mzdových nárokov.

Ústavný súd vzhľadom na svoju doterajšiu judikatúru považuje za potrebné v prvom rade pripomenúť, že nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00).

Najvyšší súd svoje rozhodnutie odôvodnil takto:

„Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 10 ods. 2 O. s. p. prejednal vec v rozsahu podľa § 212 ods. 1 O. s. p. bez nariadenia pojednávania v zmysle § 214 ods. 2 O. s. p. a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je opodstatnené.

Z obsahu spisu vyplýva, že predmetom odvolacieho konania je určenie pravosti, výšky a poradia pohľadávky žalobcu popretej správcom konkurznej podstaty v konkurze vedenom Krajským súdom, v Bratislave pod sp. zn. 6 K 30/1999 vo veci úpadcu A. L. vo výške 88 258,20 eur.

Je nesporné, že žalobca uplatňuje v konkurze mzdový nárok za obdobie od 01. 01. 1999 do 31. 12. 2009 v súvislosti s neplatným rozviazaním členského a pracovného pomeru k úpadcovi, ktorý súd posúdil podľa § 130 zákona č. 65/1965 Zb. (Zákonník práce). Z hľadiska určenia poradia pre účely uspokojenia veriteľov v konkurze súd správne konštatoval, že je uplatnený nárok je pohľadávkou proti podstate podľa § 31 ods. 3 zákona č. 328/1991 Zb. zákona o konkurze a vyrovnaní (ďalej len ZK), ktorú možno uspokojiť kedykoľvek v priebehu konkurzu a podľa ods. 5 uvedeného ustanovenia je potrebné ju uplatniť u správcu.

Súd prvého stupňa správne hodnotil námietku premlčania vznesenú v konaní žalovaným. Z právneho predpisu, podľa ktorého súd posudzoval uplatnené právo - mzdový nárok - nevyplýva, že sa na neho vzťahuje 10 ročná premlčacia doba, preto námietka žalobcu v tomto smere nie je opodstatnená.

Nárok žalobcu súd prvého stupňa zamietol aj z dôvodu, že žalobca neunesol dôkazné bremeno o existencii nároku.

Podľa § 120 ods. 1 O. s. p. účastníci sú povinný označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Súd rozhodne, ktoré z označených dôkazov vykoná. Súd môže výnimočne vykonať aj iné dôkazy ako navrhujú účastníci, ak je ich vykonanie nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci.

Dôkazným bremenom sa rozumie procesná zodpovednosť účastníka konania za to, že počas konania neboli preukázané jeho tvrdenia a že z tohto dôvodu muselo byť rozhodnuté o veci samej v jeho prospech. Dôkazné bremeno o určitých skutočnostiach ležia na tom účastníkovi konania, ktorý z existencie týchto skutočností vyvodzuje pre seba priaznivé právne dôsledky; ide o toho účastníka, ktorý existenciu týchto skutočností tiež tvrdí.

Žalobca uplatnil v konkurznom konaní mzdový nárok proti úpadcovi a svoje tvrdenie o vzniku práva na mzdu za obdobie od 17. 03. 2006 do 31. 12. 2009 aj podľa názoru odvolacieho súdu nepreukázal. Z dokazovania vyplynulo, že žalobca bol v pracovnom pomere u iných zamestnávateľov a od roku 1995 už nemal záujem u neho pracovať

a opakovane navrhol ukončenie členského pomeru i pracovného vzťahu. Napriek uvedeniu výšky nároku žalobca mzdový nárok za obdobie od 17. 03. 2006 nepreukázal, a preto odvolací súd podľa § 219 ods. 1 O. s. p. rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil.

Odôvodnenie rozsudku súdu prvého stupňa obsahuje náležitosti v zmysle § 157 ods. 2 O. s. p., vyplýva z neho čoho sa žalobca domáhal, ako sa žalovaný vyjadril, vysvetlil tiež z ktorých dôkazov vychádzal, ktoré skutočnosti považuje za preukázané aj akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil a ako vec právne posúdil. V tejto súvislosti námietky žalobcu v odvolaní nie sú opodstatnené. Nie je dôvodná ani námietka, že súd nepoučil účastníkov podľa § 120 ods. 4 O. s. p. Z obsahu spisu vyplýva, že právnenému zástupcovi žalobcu súd doručil poučenie v uvedenom procesnom práve dňa 09. 07. 2009.“

Ústavný súd v súvislosti so sťažovateľom napádaným rozhodnutím najvyššieho súdu a predmetom tohto konania v prvom rade zdôrazňuje nutnosť rozlišovania medzi finančnými nárokmi z neplatného skončenia pracovného pomeru na jednej strane a finančnými nárokmi z trvajúceho pracovného pomeru. Zatiaľ čo finančné nároky z neplatného skončenia pracovného pomeru sa uplatňujú za obdobie, kedy bol pracovný pomer neplatne skončený, t. j. za obdobie od skončenia pracovného pomeru až do právoplatného rozhodnutia o neplatnosti takéhoto skončenia pracovného pomeru, na strane druhej sa finančné nároky z trvajúceho pracovného pomeru uplatňujú za obdobie trvania pracovného pomeru, t. j. aj za obdobie od právoplatného rozhodnutia o predchádzajúcom neplatnom skončení pracovného pomeru, v dôsledku rozhodnutia ktorého sa pracovný pomer obnovuje do budúcnosti.

Vzhľadom na skutočnosť, že v prípade sťažovateľa bolo súdmi právoplatne konštatované nielen neplatné preradenie na inú prácu, ale aj neplatné ukončenie členstva u úpadcu (žalovaného), pričom s členstvom bolo (tak, ako to vyplýva zo súdnych rozhodnutí, pozn.) spojené aj trvanie pracovného pomeru, takže v tom dôsledku sa právoplatnosťou súdneho rozhodnutia (24. september 1992) o neplatnom ukončení členstva sťažovateľa u úpadcu v podstate obnovil aj jeho pracovný pomer u úpadcu (žalovaného). Keďže sťažovateľ si v skúmanom konaní voči žalovanému uplatnil mzdové nároky až

žalobou 22. mája 2009, t. j. až po právoplatnosti rozhodnutia o neplatnom ukončení jeho členstva u žalovaného, možno vzhľadom na uvedené konštatovať, že sťažovateľ si uplatnil v skúmanom konaní voči žalovanému (úpadcovi) mzdové nároky z trvajúceho pracovného pomeru, a to podľa § 31 ods. 3 ZKV za obdobie jeho trvania v čase troch mesiacov pred vyhlásením konkurzného konania, ako aj počas jeho priebehu až do uplatnenia si tohto nároku.

V zmysle uvedeného bolo teda na sťažovateľovi dôkazné bremeno preukázať trvanie pracovného pomeru v čase, za ktorý si mzdové nároky uplatňoval. Inými slovami, sťažovateľ bol v konaní pred všeobecnými súdmi povinný preukázať, že v období troch mesiacov pred vyhlásením konkurzu, ako aj v jeho priebehu, až do uplatnenia si nároku žalobou jeho pracovný pomer u žalovaného (úpadcu) stále trval, resp. že na uplatnenie si žalovaného nároku mal sťažovateľ právny dôvod.

Z citovaného rozhodnutia najvyššieho súdu však vyplýva, že sťažovateľ existenciu právneho dôvodu ním žalovaného nároku nepreukázal, resp. že v tomto smere neuniesol dôkazné bremeno. Práve naopak, vykonaným dokazovaním mali sudy preukázané, že sťažovateľ po obnovení jeho pracovného pomeru u žalovaného (úpadcu) v roku 1992, po tom, ako mu zo strany žalovaného nebolo ponúknuté pre neho vhodné pracovné miesto, sám v roku 1995 navrhol ukončenie svojho pracovného pomeru u žalovaného (úpadcu) dohodou k 31. decembru 1995 (opakovane to navrhol aj v roku 1996, pozn.), pričom za potvrdenie zámeru sťažovateľa nezamestnávať sa viac u žalovaného (úpadcu) možno považovať aj jeho konanie, keď sa navyše aj zamestnal u iných zamestnávateľov.

Uvedené skutočnosti, resp. zistenia všeobecných súdov týkajúce sa trvania pracovného pomeru sťažovateľa u žalovaného (úpadcu) sťažovateľ v sťažnosti podanej ústavnému súdu nerozporoval, resp. ich zásadným spôsobom nepopieral a svoje námietky sústredil viac-menej iba na preukázanie ním tvrdeného nesprávneho postupu a záverov súdov pri určovaní výšky ním uplatňovaného mzdového nároku. Avšak vzhľadom na skutočnosť, že primárnou otázkou, ktorú bolo potrebné vyriešiť skôr, ako by bolo možné pristúpiť k určovaniu výšky uplatneného mzdového nároku, bolo samotné preukázanie

trvania právneho nároku (pracovného pomeru) na uplatnenie mzdového nároku, ktorého existencia napokon v konaní preukázaná nebola, sa námietky sťažovateľa týkajúce sa výšky uplatneného nároku javia ako irelevantné.

Vzhľadom na uvedené skutkové závery najvyššieho súdu v podstatnej časti založené na skutkových zisteniach krajského súdu sú podľa názoru ústavného súdu výsledkom postupu logickej úvahy pri hodnotení dôkazov, ktoré boli vykonané zákonným spôsobom vrátane dokazovania listinnými dôkazmi. Pretože namietané rozhodnutie najvyššieho súdu nevykazuje znaky svojevôle, resp. arbitrárnosti a je dostatočne odôvodnené na základe jeho vlastných myšlienkových postupov a hodnotení, ústavný súd nie je oprávnený ani povinný tieto postupy a hodnotenia nahrádzať a za tejto situácie nemá dôvod zasiahnuť do jeho skutkového zistenia.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03).

Uvedené bolo podkladom pre rozhodnutie ústavného súdu, ktorý sťažnosť sťažovateľa už po jej predbežnom prerokovaní odmietol ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Okrem uvedeného ústavný súd podotýka, že ak sa sťažovateľ domnieva, že napádaným rozhodnutím, resp. jemu predchádzajúcim postupom najvyššieho súdu mu bola odňatá možnosť konať pred súdom, vzhľadom na princíp subsidiarity „ak... nerozhoduje iný súd“, ktorý vyplýva z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, mal možnosť

domáhať sa ochrany svojich práv na všeobecných súdoch aj využitím mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania) podľa § 237 písm. f) OSP.

Inými slovami, pokiaľ je o ochrane sťažovateľom označeného práva alebo slobody oprávnený konať alebo rozhodovať iný všeobecný súd, ústavný súd jeho sťažnosť už po predbežnom prerokovaní odmietne pre nedostatok svojej právomoci.

Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistil, že označené rozhodnutie najvyššieho súdu bolo na základe využitia dovolania – mimoriadneho opravného prostriedku – sťažovateľom preskúmané najvyšším súdom v konaní vedenom pod sp. zn. 2 ObdoV 5/2012, takže na základe sťažovateľom podaného dovolania sa tak najvyšší súd (už ako dovolací súd, pozn.) v rozsahu svojho preskúmavacieho oprávnenia dovolacieho súdu musel v podstate vyrovnáť s rovnakými skutkovými a právnymi argumentmi, aké sťažovateľ proti rozhodnutiu najvyššieho súdu uvádza v konaní pred ústavným súdom.

Podľa zistenia ústavného súdu najvyšší súd uznesením č. k. 2 ObdoV 5/2012-299 z 29. marca 2012 dovolanie sťažovateľa pre nezistenie žiadneho z takzvaných dôvodov zmätočnosti v zmysle ustanovení § 237 OSP odmietol. Avšak ústavný súd, keďže sťažovateľ sťažnosťou pred ústavným súdom nenamietal aj označené rozhodnutie dovolacieho súdu (pozri petit sťažnosti, pozn.), správnosť jeho záverov nepreskúmaval.

Vzhľadom na uvedené a vychádzajúc z postavenia ústavného súdu ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy), ktorý nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96), ústavný súd sťažnosť sťažovateľa proti rozhodnutiu odvolacieho súdu mohol odmietnuť aj pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Vzhľadom na to, že sťažnosť bola odmietnutá ako celok a rozhodnutie o zrušení napadnutých rozhodnutí, ako aj rozhodnutie o priznaní úhrady trov konania je viazané

na vyslovenie porušenia základného práva alebo slobody sťažovateľa (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy), ústavný súd o týchto častiach sťažnosti už nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. septembra 2012